

Рецензія
доцента кафедри ботаніки і садово-паркового господарства
кандидата біологічних наук
Подорожного Сергія Миколайовича
на кваліфікаційну наукову працю на правах рукопису
Тутової Ганни Федорівни
«Різноманіття ґрунтового покриву природного заповідника
«Дніпровсько-Орільський», що подана як дисертація на здобуття
наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 091 – Біологія

Тема дослідження Тутової Ганни «Різноманіття ґрунтового покриву природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» актуальна і важлива. З одного боку ґрунти є дуже важливими для формування і збереження біорізноманіття, з іншого боку – вони самі в значній частині є продуктом цього різноманіття. Крім того, територія заповідника є водно-болотними угіддями міжнародного значення і згідно з підписаними договорами і конвенціями наша держава бере на себе низку обов'язків стосовно їх збереження, охорони і сталого управління. В цьому контексті, робота набуває і міжнародної актуальності і значущості.

Таким чином, **тема дисертаційної роботи є актуальною**, відповідає **сучасним напрямкам розвитку науки та техніки України** і пов'язана з науковим дослідженням кафедри ботаніки та садово-паркового господарства Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, як частина державних науково-дослідних тем: «Антропогенна динаміка та біорізноманіття екосистем Північного Приазов'я (діагностика, моніторинг, соціально-екологічний аспект)» (ДР № 0116U006755, 2016–2018 рр.), «Біологічні системи природних та антропогенних територій півдня України (сучасний стан, управління та оптимізація)» (№ ДР 0119U101383, 2019–2021 рр.).

Метою роботи є встановити закономірності мінливості морфологічної структури ґрунтів природного заповіднику «Дніпровсько-Орільський» та оцінити роль різноманіття ґрунтового покриву як фактору структурної та функціональної стійкості екосистем заповідної території. В рамках мети було виконано низку завдань – дослідження ґрунтового покриву в межах заповіднику, створення ґрунтової карти, встановлення видового складу дощових черв'яків у досліджуваних екосистемах та причини варіабельності їх чисельності. **Відповідно виконання цих завдань склало і наукову новизну отриманих результатів.**

Достовірність отриманих результатів. Вимірювання властивостей ґрунтів на 20 полігонах на кожному з яких закладено 105 точок, які були розміщені за регулярною сіткою, дослідження морфології ґрунтового профілю відповідно до рекомендацій з польового опису ґрунтів FAO, використані методи ординації і статистичної обробки отриманих матеріалів, на наш погляд є запорукою достовірності отриманих результатів і висновків.

Практичне значення. Отримані результати можуть бути застосовані для розробки заходів з охорони біорізноманіття в межах природного заповідника «Дніпровсько-Орільський», **а також в «Літописах природи», розробці менеджмент-планів.**

Публікація основних результатів дисертації. Основні матеріали дисертаційної роботи опубліковані у 13 наукових працях, із них 7 – у виданнях, які включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, 4 – матеріали наукових конференцій, 2 – що додатково відображають наукові результати дисертації.

В роботі є певні недоліки, які стосуються форматування, але вони не впливають на якість і значення кваліфікаційної роботи та її загальної позитивної оцінки.

Висновки як по розділам, так й загальні, логічні, коректні - базуються на значній кількості фактичного матеріалу представленого у роботі і відповідають заявленій меті і завданням.

Висновок щодо дисертаційної роботи. На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що за своєю актуальністю, значним обсягом виконаних досліджень, науковою новизною, достовірністю одержаних результатів, обґрунтованістю висновків, оформленням роботи, дисертація Тутової Ганни Федорівни «Різноманіття ґрунтового покриву природного заповідника «Дніпровсько-Орільський» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 «Біологія».

Рецензент:

кандидат біологічних наук, доцент кафедри
ботаніки і садово-паркового господарства
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Сергій ПОДОРОЖНИЙ

Ректор, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького

Наталя ФАЛЬКО